

ขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้วย “การเปิดห้องเรียน”

คุรุสภา นำแนวคิดการพัฒนาครูจากโครงการ
“Chevron Enjoy Science สนุกวิทย์ พลังคิด เพื่ออนาคต”
สู่การพัฒนาในระดับชาติ

ปัจจุบันโครงการ
เซฟรอนสนุกวิทย์ฯ
สร้างเครือข่าย PLC แล้ว

108

แห่ง

โดยร่วมกับ

504

โรงเรียน

15

มหาวิทยาลัย

“การเปิดห้องเรียนเป็นมากกว่า
การเพิ่มมิติในการสอน
แต่เป็นการทำให้ครูได้เห็นการ
พัฒนาความคิดและการวิเคราะห์
หากครูผู้สอนยอมรับผลสะท้อน
หรือข้อเสนอแนะจากผู้อื่นหลังการสอนได้
จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ
การเรียนรู้ของนักเรียน”

นายคงสิทธิ์ อภิธิภาสกุล
ครุคณิตศาสตร์
จ.ฉะเชิงเทรา

“เมื่อผมได้เห็นคะแนนรวมของ O-NET และ PISA จากนักเรียนทั่วประเทศ สิ่งที่สะท้อนออกมาเป็นอย่างแรกคือ เราในฐานะครูต้องปรับปรุงการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพของนักเรียน” นายรัตนศักดิ์ ทองปัญญา ครูวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนวัดแหลมฟ้าผ่า จังหวัดสมุทรปราการ

ครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่ห่างไกลจากศูนย์กลางไม่มีโอกาสมากพอที่จะเข้าถึงการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการฝึกฝนการสอนด้วยสื่อ พร้อมคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่นำไปปรับใช้ได้จริงในบริบทที่หลากหลาย เนื่องจากประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษา การนำสิ่งที่ได้จากการสะท้อนในการสอนมาปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียนนั้นจึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้การพัฒนาครูเป็นวาระเร่งด่วน และเล็งเห็นว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสามารถระดมความคิดของครูในการแก้ปัญหาที่เฉพาะเจาะจงได้ โดยในปี 2560 ได้ออกข้อบังคับให้ครูที่ประสงค์จะมีหรือเลื่อนวิทยฐานะต้องร่วมกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่ำ 50 ชั่วโมงต่อปี เป็นเวลาต่อเนื่อง 5 ปี

นโยบายที่ต้นแบบ PLC นี้ หากไม่ได้มีการแนะนำให้ปฏิบัติอย่างถูกวิธีก็ไม่สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามประสงค์ได้ และอาจกลายเป็นเพียงกิจกรรมที่ครูทำไปเพียงให้มีคุณสมบัติผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนงานธุรการ แทนที่จะเป็นนโยบายที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางชุมชนการเรียนรู้

ดังนั้น ภาคการศึกษาควรทำอย่างไรให้ครูได้ประโยชน์และได้พัฒนาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม PLC

วันที่ 7 พฤษภาคม ที่ผ่านมาสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (คุรุสภา) ได้ลงนามความร่วมมือกับโครงการเซฟรอนสนุกวิทย์ฯ เพื่อต่อยอดความสำเร็จจากการสร้าง PLC ที่ทั้งสองฝ่ายได้เริ่มส่งเสริมและสนับสนุนในหลายปีที่ผ่านมาสู่การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายครูทั่วประเทศ

ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา โครงการเซฟรอนสนุกวิทย์ฯ ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบ PLC ที่มีขั้นตอนและมีบทบาท ที่ช่วยให้ห้องเรียนเปลี่ยนสู่กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะและกระบวนการเรียนรู้จากการแก้ปัญหา (inquiry and problem-based) “การเปิดห้องเรียน” จึงเป็นเวทีในการทำ PLC ที่มีรากฐานจากการปฏิบัติ (สอน) จริงภายในกลุ่ม

แล้วกระบวนการประกอบด้วยอะไรบ้าง ก่อนอื่นสมาชิกกลุ่มจะกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ แนวคิดหลัก และทักษะของผู้เรียนที่คาดหวังตามหลักสูตร และร่วมกันออกแบบแผนการสอน จากนั้นครูต้นแบบจะสอนตามแผนที่วางไว้ โดยจะมีเพื่อนครูในโรงเรียน ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาที่เป็นสมาชิกวง PLC ร่วมสังเกตการณ์

เมื่อการสอนในแต่ละชั้นเรียนจบสมาชิกในวง PLC จะประชุมสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการสอนว่ามีช่วงไหนที่นักเรียนรู้สึกสับสนหรือตื่นเต้นไปกับบทเรียน และครูควรใช้เทคนิคการสอนอะไรที่ทำให้

นักเรียนเข้าใจแนวคิดหลักได้ชัดเจนขึ้นหรือมีส่วนร่วมได้ดียิ่งขึ้น เพราะในความเป็นจริงนักเรียนมีความหลากหลาย ทั้งที่เรียนรู้ได้ช้าหรือไม่กล้าแสดงออก การที่ครูได้สะท้อนถึงห้องเรียนที่มีบริบทเฉพาะและมีข้อเสนอแนะที่เจาะจง จะช่วยทำให้เกิดการปรับปรุงการสอนที่นำไปใช้ได้ผลจริง

นายคงสิทธิ์ อธิธิโยภาสกุล ครูคณิตศาสตร์ โรงเรียนโกรทองอุปถัมภ์ จ.ฉะเชิงเทรา กล่าวเกี่ยวกับการสอนในกิจกรรมการเปิดห้องเรียนว่า “การเปิดห้องเรียนเป็นมากกว่าการเพิ่มมิติในการสอน แต่เป็นการทำให้ครูได้เห็นการพัฒนาความคิดและการวิเคราะห์ ซึ่งหากครูผู้สอนยอมรับผลสะท้อนหรือข้อเสนอแนะจากผู้อื่น หลังการสอนได้ จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้อันแก่นักเรียน”

ปัจจุบันโครงการเชฟรอนสนุกวิทย์ฯ ได้สร้างเครือข่าย PLC แล้วกว่า 108 แห่ง ให้แก่ครูทั่วประเทศ โดยร่วมมือกับโรงเรียน 504 แห่ง และมหาวิทยาลัยอีก 15 แห่ง ทั้งนี้ คุรุสภาฯ ได้ร่วมมือกับโครงการฯ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั่วประเทศ โดยคุรุสภาฯ ได้จัดงบประมาณกว่า 6.5 ล้านบาท และโครงการฯ ร่วมสมทบทุนอีก 5.5 ล้านบาท โดยเน้นที่ 1) การสร้างเครือข่ายครู 2) การสร้างเครือข่ายโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายระดับเขตพื้นที่ ซึ่งการจัดสรรทุนและสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นในปี 2563

“ความร่วมมือระหว่างคุรุสภาฯ โครงการเชฟรอนสนุกวิทย์ฯ และมูลนิธิศันรินทร์ เอเซีย ได้สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดตั้งแต่การ

วางแผน การวางงบประมาณ การติดตาม และการประเมินผล” ดร.วัฒนพร ระจับทุกซ์ เลขาธิการคุรุสภากล่าว

PLC ขับเคลื่อนโดยการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ เริ่มตั้งแต่ครู ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนนี้สอดคล้องกับโมเดล Networked Improvement Communities (NICs) ของ Bryk, Gomez และ Grunow (2010) ที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายของผู้มีส่วนร่วมที่มีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาเพื่อหาทางแก้ปัญหา ร่วมกัน ทดสอบวิธีแก้ปัญหา ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม และนำไปขยายผลในวงกว้าง

การพินิจกำลังของคุรุสภาฯและโครงการเชฟรอนสนุกวิทย์ฯ ในการสร้างสรรค์ PLC และเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนทั่วประเทศสะท้อนถึงวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนการศึกษาาระหว่างรัฐร่วมเอกชนอย่างมีเอกภาพที่มุ่งพัฒนาทักษะวิชาชีพครูโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบุคลากรทางการศึกษาสู่การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

“เทคนิคใหม่ๆ ที่ได้จากกระบวนการ PLC ที่ได้นำมาใช้กับการสอน เป็นการช่วย ‘คล้ายปม’ ต่างๆ กับนักเรียนได้ดี หากเราสามารถก้าวผ่านความท้าทายและหาคำตอบจากการทดลองได้ ผมเชื่อว่าเราจะสามารถส่งต่อแนวทางสู่ความสำเร็จให้นักเรียนได้เช่นกัน” นายคงสิทธิ์ อธิธิโยภาสกุล ครูคณิตศาสตร์ กล่าวทิ้งท้าย

“เมื่อผมได้เห็นคะแนนรวมของ O-NET และ PISA จากนักเรียนทั่วประเทศ สิ่งสะท้อนออกมาเป็นอย่างไรก็คือ เราในฐานะครูต้องปรับปรุงการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพของนักเรียน”

นายรัตนศักดิ์ ทองปัญญา
วิชาวิทยาศาสตร์
จ.สมุทรปราการ

“ความร่วมมือระหว่างคุรุสภาฯ โครงการเชฟรอนสนุกวิทย์ฯ และมูลนิธิศันรินทร์ เอเซีย ได้สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การวางแผน การวางงบประมาณ การติดตาม และการประเมินผล”

ดร. วัฒนพร ระจับทุกซ์
เลขาธิการคุรุสภา

